

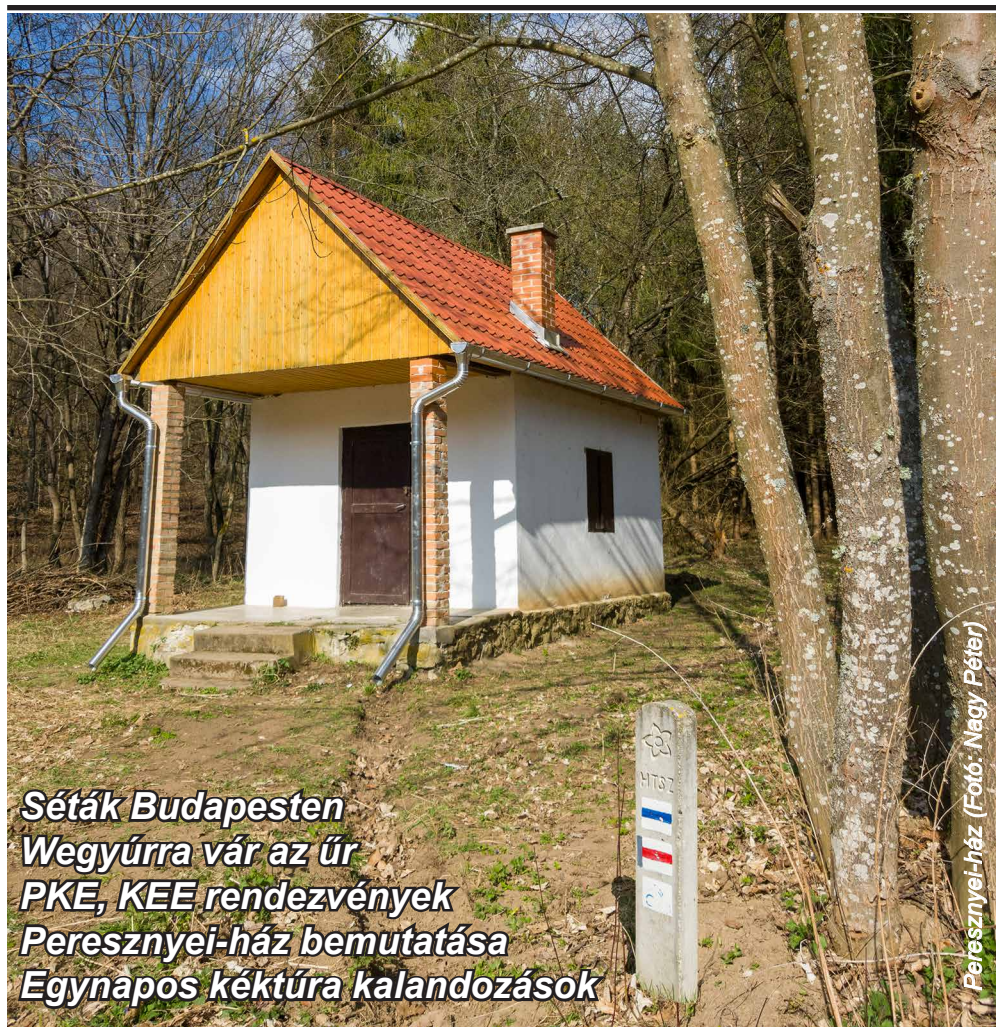

KÁRPÁTI LAPOK

Magyarországi Kárpát turistaegyesületek kiadványa

A turistaság, a honismeret, a természetvédelem terjesztésére

Kiadó, szerkesztő: Nagy Péter (peter.nagi@t-online.hu)

**Séták Budapesten
Wegyúrra vár az űr
PKE, KEE rendezvények
Peresznyei-ház bemutatása
Egynapos kéktúra kalandozások**

Kirándulni vagy túrázni sokféleképpen lehetséges. Lehet csak sportos teljesítményt üzve, hogy például egy hegyre minél kevesebb idő alatt érjünk fel, lehet csak a szép időt élvezve, a lakásból kiszabadulva, lehet az egyes látnivalókat sorban kipipálni, lehet azért is, hogy mást is lássunk, ne csak azt, amely környezetben egyébként élünk. Úgyis lehet, hogy kirándulás közben a testi mozgás öröme mellett szellemi élvezetünk is legyen, újabb és újabb dolgot fedezzünk fel, tanuljunk meg.

Ilyen kirándulásoka hívom a kedves olvasót; nemcsak az úgynevezett „ki a természetbe”, hanem az emberi világ, a különböző alkotások, teljesítmények, emlékhelyek felkeresésére is – Budapesttel kezdve.

Séták Budapesten

Úgy gondolom – azon kívül, hogy Budapest az egyetlen magyar nyelvű nagyváros a világban, talán két dolog a legjellemzőbb rá. Az egyik, hogy kevés nagyváros van még a világon, melyet oly sokat ostromoltak volna történelme során, a másik pedig az eklektikus építési stílus, melyben Budapest a világszék közé tartozik.

Budapest belső legfontosabb részeire ugyanis az eklektika a legjellemzőbb. Ha szemünket behunyva képzeletben végigmegyünk a városon, a legfontosabb épületek, utcák, amelyek a várost leginkább meghatározzák, majdnem mindegyike a Dualizmus korszakában épült, azaz a XIX. század végén és a XX. század elején: az Országház, a Bazilika, az Opera, a budavári Királyi Palota (igaz, utólag erősen átépítették), az Andrássy út, a Kis- és Nagykörút, a Rákóczi út.

Az eklektika mellett persze elő-előbukkan a város utcát járva, egy-egy kövületként más-más stílus, más kor emlékei. Itt-ott csoportosan maradtak meg, ahogy egy-egy mészakőrög is az alföldek fölé emelkedik vagy a vulkanikus hegyek közé illeszkedik.

Ilyen megmaradt rög például a rómaiak után megmaradt néhány rom, melyekkel azonban Budapest eléggé mostohán bánt. A Duna volt a Római birodalom határa, melyet a germánokkal folytatott háborúk egyre nagyobb veszélyei miatt határvárakkal, őrtornyokkal, azaz a limes-szel védtek. Néhány kőhalom ezekre emlékeztet.

A magyarok bejövetelkor – hun és avar elődeik példája nyomán – valószínűleg felhasználták az óbudai római romokat és Árpád vezértársáról elneveztek Kurszán várának. Feltehetően Árpád vezért is a közelében temethették el.

További előbukkanó rög a középkorból a Vár egyes részlete, a Mátyás-templom vagy a barokk külső alatt – a figyelő tekintet előtt – a Pesti Belvárosi Plébániatemplom feltárulkozó gótikus részletei.

A Jánoshegy oldalában rejtőzik a Buda-szentlőrinci Pálos központ, ahol a középkorban egy Velence elleni győztes háború után – ilyen is volt a magyar történelemben: győzelem egy nagy hatalom fölött! – elhelyezték névadójuk, az egyiptomi Remete Pál ereklyéjét. Csodájára egész Európából jöttek – míg a török 1526-ban el nem pusztította. Mái is csak néhány részletét tárták fel a kolostornak, pedig a talaj hullámlásából látható, hogy lenne még mit ásni.

Gül Baba türbéje

Balkáni-török hangulatú szűk utca

A törökök után is csak kevés maradt meg. Mondhatni, kutató „geológus szemre” van szűkség – különösen, ha nem maradtak volna utánuk fürdők, pl. a Rudasfürdő vagy a Királyfürdő, vagy ha nem újjították volna föl Gül Baba sírját a Rózsadombon.

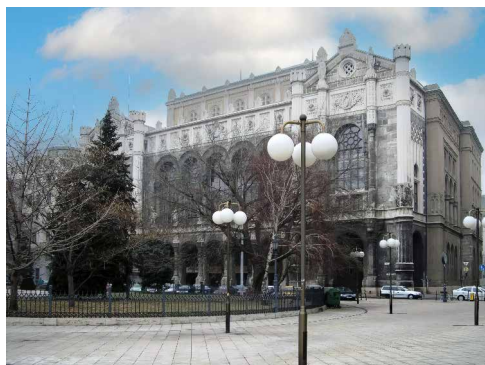
A törökök kiűzése után katolikus osztráksváb világ következett Budapestre. Ha ma a Vár vagy a szomszédos Víziváros egyes megmaradt XVIII. századi részleteiben sétálunk, mintha egy osztrák kisvárosban járnánk.

Mellettük azonban más népek is közreműködtek abban, hogy Budapest sokszínűvé vált: görög és rác, azaz szerb kereskedők is hozzá tettek a város fejlődéséhez. Például a görög Sina György bankár, aki az Osztrák Nemzeti Bank igazgatója is volt, a Lánchíd építésének legfontosabb finanszírozójaként tevékenykedett. A rácok emlékét többek közt pedig a pesti Szerb utca és az ott látható szerb templom őrzi. Őrizte azonban a híres Gellérthegy alatti negyed, a Tabán is, de ezt a kerületet 1930 táján lebontották és egy nagy parkot alakítottak ki. A Tabán nevének eredete egyébként török és külvárost jelent. Különösen a XIX. század második felétől a beköltöző zsidóság is nagy szerephez jutott Budapest alakításában. Észak-Pest korábbi főutcája – még a nyílegyenes Andrássy sugárút megalkotása előtt –, a kanyargós Király

utca sokat mesélhetne megjelenésükről, a pesti zsidó negyed kialakulásáról. Ne feledkezzünk meg azonban a tótokról – uram bocsá, a szlovákokról sem! (De hát akkor még nem létezett a szlovák nyelv!) Azt állítják, hogy ők építették föl Budapestet, hiszen a legtöbb kőműves – hát legyen – felvidéki szlovák volt.

Visszatérve a XVIII. századhoz, akkor a barokk, majd rokokó, copf volt az építészet stílusa. Templomok sora őrzi ennek emlékét. Nézzük csak a legfontosabbakat: a Batthány-téri Szent Anna-templom, amely jezsuita templomnak épült; az Egyetemi templom, amely eredetileg a pálosoké volt, a Rákóczi úton pedig a kis ékszer, a Szent Rókus-kápolna.

A XIX. század első fele viszont már József nádor vezényletével a klasszicista stílus uralmát hozta: a legnevezetesebb a Magyar Nemzeti Múzeum, de bőven folytathatók a sort. A Dunaparton egy olyan klasszicista palotasor épült, amelyet az egész világ csodált. Némi kis túlzással a szentpétervári híres Néva-parti palotasorral lehetett együtt emlegetni. A buta és könyörtelen profitéhség, a telekárak azonban tönkre tették Budapestnek ezt a csodálatos ékességét. Még ma is megtalálható az egykori klasszicista palotasor egy-egy szinte véletlenül megmaradt mohikánja – de már nem a Dunaparton, hanem egy utcával beljebb.

Vigadó épülete

A XIX. század közepén a romantikus stílus tört előre. Cifra, túldíszített épületeit több helyen megtaláljuk: például a Király utcában, a Bazilika mellett, a Nádor utcában, a Vár környékén. A stílus legnagyobb teljesítménye a Feszli Frigyes által tervezett Vígadó épülete. Ide tartozik Európa legnagyobb zsinagógája is.

Budapest fejlődésének igazi gyorsulása azonban a XIX. század utolsó harmadában következett be, amikor a vezető stílus már az eklektika, illetve annak egy különleges válfaja, a historizmus volt. Így vált uralkodóvá az eléggé vegyes Budapesten – mint ahogy erről már korábban volt szó – az eklektika.

A XX. század hajnalán robbant be az építészetbe a szecesszió. Színessé tette az építészetet, Budapest sokat gazdagodott általa. Annál is inkább, mert a szecesszióknak sok változata volt: volt magyaros stílusa (például Kós Károly, Medgyaszay István vagy Lechner Ödön), volt keleties (egyes Lechner-művek), volt zsidó történelmi stílust követő (például Lajta Bélának a Vas utcai kereskedelmi iskolájának az épülete).

Aztán megjelentek a neohistorikusok: elsősorban a neobarokk (vegyük példának a Feneketlen tónál a mai Villányi úti Wälder Gyula tervezte Szent Imre templomot és gimnáziumot). Mellettük a modernek is befutottak – egészen a Bauhaus stílusig, melyet néhány budai villa bizonyít (Molnár Farkas). Jó néhány középületet vagy bérházat is meg lehet említeni: például a budai Móricz Zsigmond tér melletti Bartók Béla úti ház, amelyben egykor a Simpson, majd Bartók mozi működött vagy Kozma Lajos Atrium-épületét a Margit körúton.

A II. világháború után a Rákosi-féle sztálini stílus uralkodott, majd a Kádár-korszakban a lakótelepek tömegépítése.

1989 után a korszakot uraló nehezen megfogalmazható világstílus terjedt el nálunk is,

Üvegházak a Kálvin téren

amelyet sok nagy üvegfelületű épület jelez ma Budapesten. A korszakra jellemző másik stílus, a magyar organikus építészet, melynek két vezető művésze Makovecz Imre és Csete György volt, Budapesten alig kapott teret, bár az országban és például a Székelyföldön is sok helyen marandót alkotott (pl. Paks, Beremend, Csenger, Csíkszereda, Vargyas stb.)

Átnéztük Budapest építészeti történetének legfontosabb korszakait. Most a várost, egyes részeit különböző szempont, aspestus szerint látogatjuk meg.

Mivel mégis elsősorban „turisták” vagyunk Budapest kirándulós lehetőségei közül válogatunk. A legismertebbeket mint például a Jánoshegy az Erzsébet-kilátóval, a Gyermekvasút, a Hármashatárhegy, a Hárshegy vagy sétahelyeket – a Várhegy, Gellérthegy, Margitsziget – most csak, mintegy ízelítésként megemlítjük.

Kiránduló helyek a pesti oldalon

A *Naplás-tó*, amely a Szilas-patak egy felduzzasztott mesterséges tava: a XVI. kerületben van, legközelebb Cinkotához. A környékbeliek hangulatos szép pihenőhelye.

Rákoshegy és a Ferihegyi repülőtér között – váratlan kedves kis színpont – húzódik meg a *Merzse-mocsár*. Kis tófelülete is van, egy márdárvártás kilátót is építettek a tavacska partjára.

Az úgynevezett *Határ-erdő* az Újköztemető és a Ferihegyi reptér között helyezkedik el. A reptér közelsége miatt itt már alacsonyabban repülnek a repülőgépek. Néha egészen alacsonyán: ijesztő, ahogy erős zúgással közelednek a leszálló repülő. A Határ-erdőben sétálva sok érdekes dolgot lehet felfedezni. Például egy táblát, amely szerint 1838-as határkövek vannak az erdőben. Az egyik határkővet meg is találtam, amelyen egy „kráter” őrzi a szovjet csapatok éppen újévi, 1945 január elsejei téli vad ágyútűzének nyomát.

Az erdőben találunk egy II. világháborús bunkert. (Talán a Ferihegyi reptér közelsége miatt építették annak idején ide.) Felfedeztem az erdőnek a Helikopter utca felé eső végén egy II. világháborús lövészárkok felújítást és egy honvéd sírt.

Határ-erdő: Határkő

Határ-erdő: II. világháborús bunker

A legmegrendítőbb azonban egy állvány volt, amelyet az Újtemető kerítésénél ácsoltak és amelyről be lehet nézni a Rákoskeresztúri köztemető területére. Döbbenetes pillanat! Épp itt van a 301-es parcella és az emlékműve!

A *Péterhalmi-erdő* Pestszentlőrinc és Pestszentimre között helyezkedik el. 2020 tavaszán fedeztük fel, amikor először kimerészkedtünk a nagy jár-

vány (pandémia, amelyet eleinte wuhaninak, majd koronavírusosnak neveztek, hogy végül ma már mindenki csak kovidnak nevezzen) idején...

Dél-Pesten Budapest város határánál még két kirándulónak vélt helyet kerestem fel: az egyik a *soroksári Botanikus Kert*, a másik a soroksári Sós-mocsár, melynek helyén ma már Golf Club található.

Kiránduló helyek a budai oldalon a Budai-hegyekben és környékén

Biatorbágy – Sósút

Meglepően sok nagy ezerjófű (*Dictamnus albus*) van a Biai erdőben a nem éppen veszélytelen (hólyaghúzó) virágból! Nagy örömmel felfedeztük, hogy át lehet menni a Matuska Szilveszter robbantása miatt hírhedtté vált Biatorbágyi viadukton.

A biai erdő egy meglepően meredek emelkedővel kezdődik. Egy helyen egy sziklacsoportról szép kilátás nyílik. Később kijutottunk a Sósút fölötti nyíltabb területre. Egy helyen alattunk volt a sósúti kőbánya feldolgozó munkahelye. Mondhatni, már írhatjuk így: meglepően sok a szép, ma már ritka árvalányhaj (*Stipa pulcherrima*).

Bolszvik szoborpark (Tétényi fennsík)

1990, a Rendszerváltás után a Tétényi fennsíkon alakítottak ki egy szoborparkot a Rákosi-Kádár-korszak nevesebb szobrai részére. Nagyon jó gyűjtemény – egy mementó arra korra, amelyre ma már – hál' Istennek – egyre inkább csak az idősebbek emlékeznek. A legemlékezetesebb szobrokat felsorolom. Érdemes életben is felkeresni!

Kulisszafal – Marx-Engels-szel, Leninnel; Sztálin „csizmája” (a Dózsa György úton volt Sztálin óriási szobra; melyet mindjárt 1956. október 23-án este térdénél lefűrészték (hegesztéssel?). A két csizma még vagy egy évig ott szerencsétlenkedett az emlékmű nagy talapzatán; „felszabadító” szovjet katonaszobrok; Dimitrov (egyébként valószínűleg Sztálin áldozata);

Kun Béláék; Landler Jenő; Kun Béla; Szamuely Tibor; Lenin; forradalmárok; Steinmetz kapitány; Osztapenko; Kun Béla-émlékmű (1986, Varga Imre). Ezt a szélben lebegő, pléh emlékművet a Vérmező szélén állították fel.

Budaörsön – Kő-hegy

Budaörs szélén sok a történelmi név, amelyek mind a nagy 1686-os Budavári ostromra emlékeztetnek:

Spanyolrét (itt táborozhattak a spanyol katonák, hasonlóan lejjebb a frankok, illetve a svábok). Frankhegy, Svábhegy.

Meglátogattuk a Kő-hegyet (235 m), ahol a hegyikápolna van és ahol a passió-játékot szokták tartani. Szép a kilátás a Kő-hegyről Budaörs központja, a kat. templom felé; a másik irányban pedig a fehér sziklák borította Odvas-hegy (315 m) felé.

A Budaörsi Tűzkő-hegyi erdőben

Ez az erdő gyerekkorunk egyik kedvenc játszóhelye volt. Gyakran jártunk ide – bujós-kázni, harci játékot játszani, számháborúzni. Az erdőt izgalmassá tette, hogy tele volt II. világháborús lövészárokkal. Valószínűleg akkor egy légvédelmi egység bújt meg itt.

Érdekesség, hogy korábban az erdő még csupa feketefenyőből állt – a jellegzetes tobozok tömegével. Mára vegyes az erdő, egyre kevesebb a feketefenyő (mint idegen, betelepített növény nem is szaporítják). Akkor viszont még jól át lehetett látni az erdőn, most már nem. Az erdőben még kivehető az egykori lövészárók.

Nagykopaszi kirándulás és Nagykovács

A Perbál felé vívó busszal jöttünk a Széll Kálmán térről a Hidegvölgyi erdészlakig (kb. 300 méter tengerszint feletti magasságban). Innen emelkedtünk fel az 526 m magas Nagy-Kopaszra. Közben egy jellegzetesen dolomitos tisztásról szép kilátás nyílik: egyszerre láttuk a Vértes egy részét, a Jánoshegyi kilátót, de a másik irányban a Velencei dombokat is.

Innen még némi emelkedő, aztán fenn vagyunk a Nagykopaszon a Chergezán-kilátónál, melynek hetedik emeletéről szintén emlékezetes a panoráma: keletre a Budai-hegyek felé – középen a Hárshegygel, mellette jobbra pedig a Jánoshegygel. Más irányban is szép a kilátás: körpanorámát élvezhetünk.

A Nagy-Kopaszról lesétáltunk Nagykovácsira. A nagy barokk templom melletti térről indul a busz Hűvösvölgy felé. A templom melletti I. világháborús emlékműre gróf Tisza István neve is fel van írva, ugyanis neki a falunak Budapest felé eső szélén volt a kastélya.

Budaörs – Csíki-hegyek – Makkosmária – Normafa

Budaörs nyugati végéig a 40-es busszal utaztunk ki. Innen mentünk fel a Csíki-hegyekhez, melynek geológiája, botanikája élményt jelent az ezeket kedvelőknek.

Kilátás a Csíki-hegyekről: a Törökugrató neve onnan ered, hogy egykoron a magyar végváriak ide kergették fel a törököket...

A Csíki-hegyektől Makkosmária felé megyünk (az itt található emlékezetes színes sziklák ismét nyenyecség a geológusoknak).

A Budakeszivel szomszédos Makkosmária nevezetes búcsújáráhely a XVIII. század óta.

Azt hittem, sokat kell majd másznunk fel a Normafához, de meglepően gyorsan felértünk. Pedig nyári kánikula volt. Meg is érdemeltük a pihenőt és korsó sört abban a pokoli kánikulában.

Normafa – Disznófő – Zugliget

Itt viszont hideg volt, sőt hó is. Bár az utóbbi időben az ilyen luxus, mint hó sajnos, nagyon is eltűnően van.

A Gyermekvasút mellől indultam. (De azért nekem megszokottabb a „rákosista” neve, az Úttörővasút. Sajnálom.)

A Normafánál kellemes a tájkép: évek óta szinte nem is volt hó. Most pedig félelmetesen csúszott a jeges hó, amelyet a szélök eleve lelapítottak, aztán a megolvadás után lefagyás végképpen járhatatlanná tett. Szerencsére fel-

szórták apró murvával. Később aztán ez persze megszűnt... Középen az a fehér „lejtő”, ahol életben először próbálgattam a sílécet.

A Normafa emlékműve. Ahol a híres Norma-áriát elénekelték egykor...

A látkép élvezetes: távolban a Hármashatárhegy, közelebb a Hűvösvölgy, Zugliget, Hunyad-orom. A Normafa 479 méteren van, a Hunyad-orom 349 m, azaz durván egy gellérthegynyi a különbség (a Gellérthegy magasságát a Dunától számítva). Középen a Tündérszikla, mögötte a Budakeszi út mögötti magasházak sora.

A Nagy-Norma lejtő volt síelős legénykoromban a csúc: le a Nagy-Normán és az alján be a keskeny Csóbe és durván gyorsan le a Harangvölgybe! A Nagy-Norma lejtőtől a Jánoshegy felé menve az Egyetemi lejtőhöz jutunk. Nevezik Anna rétnek is – itt van ugyanis egy kedves kis kápolna, a Szent Anna-kápolna. Ezután a zöld erdei ösvényen ereszkedtem alá. Izgalmas volt, olyan csúszós volt. Egy talált jó bot nélkül talán nem is sikerült volna. Nagy öröm volt lejutni az aszfaltútra.

Ott nagy meglepetés ért: egy nagyméretű Kossuth-szobor rejtőzik az erdő sűrűjében. Ahogy az ismertetőben olvasható: itt egy vendégfogadó állt és Kossuth Lajost itt fogták el 1837 egyik éjjelén. Innen vitték el a Budavári börtönbe. Az itt felállított szobor pedig az első Kossuth-szobor volt. Ez meglepett, mert azt hittem, hogy például az Alföldön már korábban felállítottak Kossuth-szobrokat.

Azt hiszem, a híres Disznófőhöz jutottam ki! (A Reformkorban, amikor divatos kirándulóhely volt, szebb napokat is megélhetett!) A Disznófő csárda és fogadó pedig már igazi szégyen!

A Zugligetből busszal mentem a Széll Kálmán-térre. Közben nevezetes reformkori villák mellett haladtunk el (Csak oda kell figyelni!) Klasszikus villák a Budakeszi út mellett: *Budakeszi út 36.: Ybl-villa (Ybl Miklós, 1875); Budakeszi út 73.: Csendilla (Pollack Mihály, 1844); Budakeszi út 71.: Kochmeister-villa (1852).*

Hűvösvölgy – Kis-Hárshegy

A Hűvösvölgyi villamos végállomástól nem messze, a sárga jelzett turistaúton szívszorító találkozás az 1945. februári kitörés egyik áldozatának sírjával.

Makovecz-kilátó a Kis-Hárshegyen, nem messze a Nagy-Hárshegytől.

Hármashatárhegy

Egy hármashatárhegyi túra állomása: Árpádkilátó, a Hármashatárhegy tetejére viszonylag nemrégén épült kilátó. Régi hármashatárhegyi a Hármashatárhegyen. A középkori Gercse templom. A túrát Pesthidegkúton fejeztük be.

Kis túra Solymár mellett

Solymár szélén, a Shell-kút mellett indulunk. Számomra meglepetés volt a Paprikás-patak völgyének kezdete a suvadásos homokkőfal. Itt is van egy úgynevezett római fürdő – vízeséssel; közelében a Rózsika-forrás. Solymáron is van egy kis várrom. Nem is igazán várrom, mert szépen rendbe hozták.

Veress Zoltán

II. világháborús lövészárók a Határ-erdőben (1945. I.1-jén volt itt csata, amikor a szovjet csapatok áttörték Budapest külső védvonalát)

A www.karpát.hu rövid ismertetése

A karpát.hu azoknak ajánlható, akik nemcsak meg akarják ismerni a történelmi Magyarország legfontosabb helyeit, műemlékeit, történelmi és természeti értékeit, hanem be akarják utazni és – esetleg gyalog, túrázva is – be akarják járni. Az utazásokhoz való felkészülésben segít egy képes magyar történelem, amelyet kiegészít az I. világháború azon frontjainak ismertetése, ahol a magyar katonák fontos vagy döntő szerepet játszottak (pl. Limanowa, Gorlice, Doberdo).

Az indító képen a távolban az Alacsony Tátra havas gerince látható (a Mátragerincről, novemberben) (a Kárpát-medence egységét szimbolikusan kiemelő fénykép)

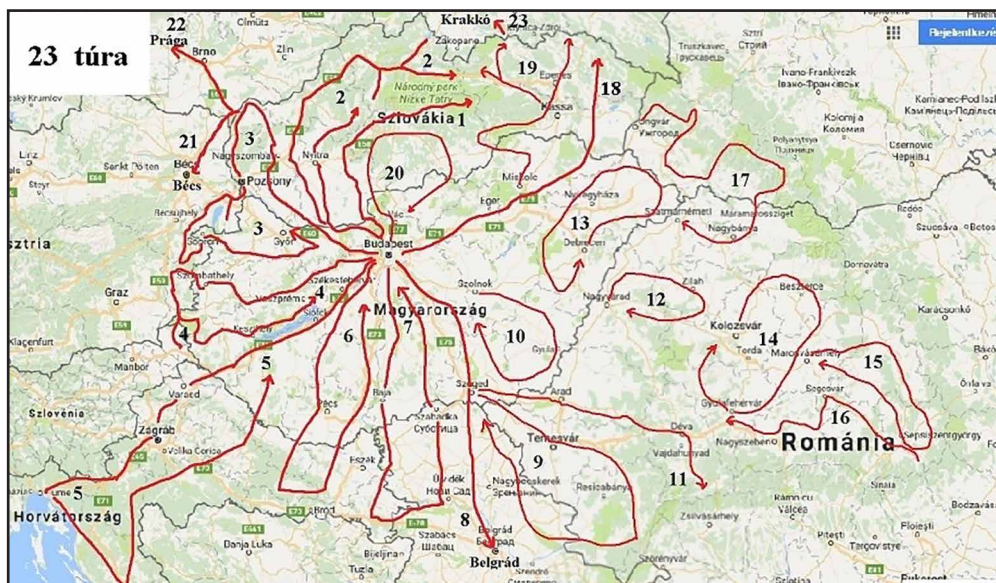
A karpát.hu részeit sorolja fel a tartalomjegyzék. A teljes anyag 2-3000 fényképet, sok (általam készített) térképet és több száz oldalnyi szöveget tartalmaz.

2022-23-ban eredetileg 4 külön egységben – magyartar.hu, magyartarak.hu, karpát.hu, karpatok.hu – készítettem el a fent ismertetett célú anyagomat. Most – 2024. I-II. – ezt oly módon alakítottam át, hogy az eredeti magyartar.hu-t és a magyartarak.hu-t behelyeztem az eredeti karpát.hu-ba.

A karpatok.hu most még csak az Országos Kéktúrán készített kb. 170 fényképét – földrajzi elrendezettségben – és a pecsételő helyek térképét tartalmazza. A karpát.hu-hoz hasonlóan közvetlenül behívható: karpatok.hu.

A karpát.hu tartalomjegyzéke

1. 20 túra a történelmi Magyarországon
2. helysértár (kb. 580 db – válogatás egy 2128 helységet tartalmazó helytárból) a történelmi Magyarország területén
3. Budapesti fényképek rendszerezetten és ismertető szövegekkel
4. Rövid képes magyar történelem 1920-ig
5. I. világháború magyar érdekeltsgű színterein
6. 550 Magyarországgal kapcsolatos személy felsorolása (ábécében rendezve)
7. Magyarországi túrák – az utóbbi években, földrajzi rendezettségben
8. Magyarországi országrészek ismertetői – földrajzi rendezettségben

A túrákat mutató térkép

„Technikai megjegyzések”

A karpát.hu behívásakor a fent ismertetett indító kép jelenik meg. Lejjebb: Léptető kiírás. Erre kattintva, a karpát.hu belső részére jutunk (felül itt is az indító kép látszik). Ezen lefelé haladva juthatunk el a honlap különböző részeihez.

A belépéskor a Léptető alatt találjuk a karpát.hu rövid ismertetését és a tartalomjegyzékét. A visszaléptetés a szokásos módon történik.

Előfordul (talán a méretek miatt), hogy léptetésekkor (átugratások alkalmából) első próbálkozáskor rossz helyre jutunk. Megismételve (néha kétszer) eljutunk a kívánt helyre!

A karpát.hu belső részén lefelé haladva a különböző részekhez jutunk

A 20 túrát a következő térképen mutatjuk be (a térképen ugyan 23 túra szerepel, de a 21-23. túra Bécs, Prága és Krakko felé – később kerül majd be a honlapba)

Ugrások az egyes túrákhoz:

1. túra (Szentendre – Körmöcbánya – Besztercebánya)
2. túra (Érsekújvár – Zsolna – Árva vára)
3. túra (Tata – Pozsony – Győr)
4. túra (Velencei-tó – Muraszombat – Balatonfüred)
5. túra (Székesfehérvár – Fiume – Kaposvár)
6. túra (Dombóvár – Eszék – Paks)
7. túra (Ócsa – Újvidék – Kecskemét)
8. túra (Cegléd – Szeged – Belgrád)
- 9-túra (Nagykikinda – Temesvár – Lugos)
10. túra (Jászberény – Hódmezővásárhely – Karcag)
11. túra (Makó – Arad – Vajdahunyad)
12. túra (Nagyvárad – Zilah – Sibó)
13. túra (Debrecen – Nyíregyháza – Tarpa)
14. túra (Kolozsvár – Torockó – Nagyenyed)
15. túra (Székelyudvarhely – Gyilkos-tó – Sepsi-szentgyörgy)
16. túra (Brassó – Medgyes – Szászsebes)
17. túra (Ungvár – Máramarossziget – Nagykároly)
18. túra (Hatvan – Tokaj – Homonna)
19. túra (Mátraháza – Miskolc – Eperjes)
20. túra (Gödöllő – Balassagyarmat – Selmecbánya)

Az 1-20. túra melletti egyéb anyagok

Ugrás a budapesti képekhez

Ugrás az I. világháborús anyaghoz

Ugrás a Rövid képes magyar történelemhez

Ugrás az 550 személy névsorához

Jelenleg csak a nevek és a születési, halálozási adatok szerepelnek. Digitálisan léteznek egy részletes szöveggel, képekkel ellátott életrajzi tár, de még nincs felhelyezve erre a honlapra.

Magyarországi országrészek ismertetői – földrajzi rendezettségben

Általános ismertető

Az Általános ismertetőn belül is található névtár, azaz névmutató és tematikus helységtárak: templomok, más vallásos helyek, kastélyok, várak, kilátók, botanika, geológia, földtan szerint.

Budapesti képek

Északkelet-Dunántúl

Északnyugat-Dunántúl

Délnyugat-Dunántúl

Délkelet-Dunántúl

Déli Felvidék

Ny-Alföld, Duna-Tisza köze

Tiszántúl

Magyarországi túrák – az utóbbi években

Térképek

Túrák: ÉK-Dunántúl

Túrák: ÉNy-Dunántúl

Túrák: DNy- és DK-Dunántúl

Túrák: Nyugati Déli Felvidék

Túrák: Keleti Déli Felvidék

Túrák: Nyugati Alföld

Túrák: Keleti Alföld

Helytár

A Helytár az 1-20. túrához tartozó helyek neveit tartalmazza ábécé sorrendben: kb. 580 darab. Egy sor a következő adatokat tartalmazza:

- 1. a hely kódszáma (egy nagyobb névtárban ez a hely sorszáma; itt is szerepe van)*
- 2. a hely magyar neve*
- 3. a hely jelenlegi hivatalos, nem magyar neve (nem mai magyarországi hely esetén)*
- 4. az 1918 előtti vármegye neve, ahova a hely tartozott*
- 5. az ország, ahova a hely tartozik*
- 6. a túra sorszáma, amelyben a hely szerepel.*

Veress Zoltán

Wegyúrra vár az űr

A homo sapiens ősrégi álma,
Hogy feljusson nagy-nagy magasságba.
Ezért készült Jákob lajtorjája
És Ikarusz madárszárnya.
Ezért repkednek a boszik söprűnyélen,
És kapaszkodott ágyúgolyóba báró Münchhausen.

Engem is vár már az űr nagyon régen,
Talán, ha rúgna valaki jól balfenéken...
Most viszont itt az óriási lehetőségem,
Antigravitációs űrhajóval a végtelenbe.
Iramodok bele az űrbe, ismeretlenbe,
Csak nehogy zúró legyen belőle!

De hogyan is kerültem ide?
Ufóknál regisztrálva és jelentkezve
Akción fapados utazást megnyerve,
Még csak védettségi igazolást sem kérve.
Bekerültem a nyolcas keretbe.
Sőt! – még fizetni sem kellett érte!

Így azután rendkívül megérte.
Ez lett életem legkülönösebb eseménye.
Reggel nyolcra kellett lennem az erdőszélen
Ide szólt dátumozva a beszállójegyem.
Amit telepatikus úton megküldtek nekem.
A zúrhajó jött is pontosan értem,
Halkan érkezett, kicsi szelet keltve.

Lapos korong fénylő ablakkal
Benne négy magas alakkal.
Szerencsére nem a kis szürkék jöttek értem,
Akkik mindig genetikai kísérletet végeznek.
Az én űrhajósaim 2 méter feletti magas szőkék,
Akkikre jellemző a jóindulat és a segítő szándék.

A szerkezet alulról egy csövön felszippantott,
Mindegyikünk ovál ablaknál helyet kapott.
Azután csendben emelkedni kezdtünk.
Csak semmi rázkódás, semmi dübörgés,
A zsuogorodó réten, fákon látható az emelkedés.
Nézünk ki a pamacsfelhők felé és fölé.

Most éppen egy sms-t kaptam volna,
De a biztonsági rendszer kikapcsolta.
Telefonom áramkörei összeolvadtak,
Nincs helye itt efféle kommunikációnak.
Igaz, erről a gazdák előre értesítettek,
Csak ezt izgalmban elfelejtettem.

Már csak kék, zöld, fehér foltokat látok,
Kirajzolódnak a földrészek és óceánok.
Mint egy nagy, kövér medúza
Szigetként úgy bontakozik ki Afrika.
Csudálatos élmény e sárgolyóról
Ez a panoráma a nagy magasból.

Földünk fele yin-yangként van mindig árnyékban,
Mert itt a világosság és sötétség van egyensúlyban.
Jelen egyszerre gazdagság és szegénység,
Mégfér a pazarló pompa és az éhezés,
Zimankó és elviselhetetlen hőség,
Szeretet és brutális kegyetlenség.

A Hold kibújik, az örök kísérő,
 Ő az állandó megfigyelő.
 Furamód mindig azonos pófáját mutatja,
 A titkokat a sötét oldalán tartja.
 Közelebről megnézve
 Látszik sok sebhelye.

Ekkor már a gravitáció végképp elveszett,
 Támasztékot és kapaszkodót keresek
 Hogy egyensúlyba kerülhessek.
 Levegőben úszva hempergek.
 Röhejes a mutatóványom,
 Ivás is csak szívószálon.

A Naptól egyre távolodva,
 Tekintek sorban a bolygókra.
 A vasoxidtól vörös Marsra,
 A Jupiter hatalmas golyójára.
 Szaturnusz épp a Napon túl kolbászol,
 Az Uránusz már nincs is olyan távol.

Az Uránuszt némileg közelebről is vizsgálhatjuk,
 Akiben Szaturnusznak, az ég atyjának apját
 láthatjuk.
 Hatalma kék fagyos gázgömb-óceán,
 Kikötünk a sok közül az egyik holdján.
 Ez a hold az érdekes Miranda,
 Mély barázdált, de nem is annyira randa.

Ki az, aki a lányának ilyen nevet adna?
 Akkor már inkább legyen Melánia,
 Avagy a kettőből alkotott Mirandolína.
 Miranda jelentése: csodálatos,
 Melániáé: fekete,sötét, kormos,
 Akkor Mirandolína maga a Fekete Démon.

Miranda holdján vulkánok is vannak,
 Sőt még forró források is bugyognak,
 Gőzeik hatalmas gázfehőt alkotnak.
 A sziklás felszínére sajnos ki nem mehettünk,
 Ahhoz szuperextra szakfanderra lett volna szükségünk.

Így sajna talajminta vételére sem volt lehetőségünk,
 Pedig milyen jó lenne azt hazaérve elemezgetni,
 A szuvenyírt spektroszkópon vallatóra fogni.
 Egy nagy fordulattal a Neptunuszt kerülve
 Indultunk visszafelé a hazai Földre.
 Pedig még számtalan égitest meghódítása
 Vár a Földről érkezett turistára.

Űrhajósaink biztosítanak, másol is van élet,
 Jónéhány humanoid fajt ők is ismerének.
 Alakjuk és technikai szintjük különböző,
 Egy közös bennünk: a Teremtő.
 Ő volt az alfa és ő az omega,
 A Világ létezése az Ő szándéka.

Szabad akarattal helyi szinten tönkre lehet
 tenni,
 Ezért nem szabad megmérgezni,
 Kényes egyensúlyát meg kell őrizni,
 Ha nem így tesszük, mindent előlről kell kez-
 deni.
 Ugyanakkor lehet mindig fejlődni,
 Létezésünket is így kiterjeszteni.

A két kezem és lábam ujja kevés volt,
 Hogy számolja a sok látható csillagot.
 És azon túl még hány fekete lyuk,
 Amit nem is láthatunk.
 Emberi ésszel nem is átlátható,
 Mi földön-égen mind-mind való!

És ez még csak a világ anyagi része,
 Mík rejtezhetnek akkor a szellemiekbe?
 Ez lehet majd egy szellemi utazás témája,
 Kilépve a szellemek birodalmába.
 Ami nem csak holmi fantáziálás,
 Hanem egy igazi spirituális társasutazás.

Visszaautunkon ekkor jött még a csúcslátvány:
 Láttunk egy szikrázó üstön tőköst csóválván.
 Mint kolsszális csillagszóró
 Fáklyázott mint űrtorpedó.
 Szagatott karokkal ívben tekeredve,
 Száguldó maggal robotgott a semmibe.

A mélysötét háttérben
Bontakozott ki egészen.
Honnan jön és hová igyekszik,
Szétszóródásából marad valami is?
Tékozló kedvében
Enyészik el egészen.

Azután újra pillantjuk szülőbolygónkat,
Élettel megtöltött golóbisunkat.
Színesebb, foltosabb testvéreinél,
De érzékenyebb is mindegyiknél.
Gyönyörű , mint mindig, telve szépségekkel,
Festő sem tud szebbet ennél sok ecsettel.
Úrhajónk érkezik halkán és elegánsan,
Ahogy nyerít egy ló a garázsban.
Hajósaink emléket adnak mindegyikünknek,
Forgó bolygókkal egy térbeli Naprendszer,
Feledhetetlen emlékére az úrutazásnak,
Hálásan integetünk pilótáinknak.

Az utaztatásért nem várnak köszönetet és hálát.
Zsákomból azért előhúzok egy díszmagyar pálinkát.

Olyan igazít, 60 fokosat, szatmári szilvából.
Mert igaz, ők sokkal többet láttak a világból,
De ilyen italt csak Magyarországról
Kaphatnak igaz magyaroktól!

Weszely György
alias wegyúr

Mátrai gyalogos és bicikl-itatúra

Így karácsonyhoz közeledve
Bár nem ihatunk előre
A barlangi medvebőrre,
De a szorgos méhecske is felkészül a télre,
Enni-innivalót gyűjtögetve.

Nyolc, éppen már nem tini lelkes túrázó
Indult Volánbusszal. Irány Gyöngyös-Sástó.
Majd' midegyőjük lelkes borívó,
Nincs is ebben semmi kivetnivaló,
Ha a mennyiség még elfogadható.

Mert akár esik eső, akár hull a hó,
Túrázni télen-nyáron mindig jó!
Igaz, egyikünk sem Borivoje hasonmása,
– Bár egyikünk picit hasonlít Surdára,
Aki volt a jugoszláv sorozat sztárja.

Túrázók között dicséretes az összetartás,
 Ám közöttünk ez egyáltalán nem releváns.
 Nyolcunkból egy már Gyöngyös városában
 lemaradt,

Mert az ő programja saját és különutas,
 Bemutatandó, hogy több helyes út van, mi igaz.

Ő személyesen a Dezső,
 Kinek előneve Csontnövesztő.
 No, nem azért mert elveszíti,
 De törött bordáját harmadnapra összenöveszti.
 Csak legyen, aki ezt elhiszi.
 Pedig mindezt képes röntgenfelvétellel bizonyítani.

Fontos személy még Lelkes Gyuri,
 Aki a turaképeket készíti.
 Ulm Gyula, mint Csizmás Kandúr,
 Gumicsizmájával eltér a bakancsosoktól.

Ő volt a főszervező ötletadó,
 Gondolata igenis megfontolandó,
 Előre tudta, hogy a sár igencsak ragadó,
 A Sárhegy alatt különösen kitartó.
 Eső után nem éppen porhanyó.

Szidi a hivatásos gombaszakértő,
 Ildikó pedig a korábbi bortúraszervező.
 Így áll össze vagy megy szét ez a 8 fő.
 Jókedv és túra legyen – ez döntő.
 Az út lehet akár föld, víz vagy levegő.

Sástón a víz már befagyott,
 Valaki köddel bújtatta el a kilátót.
 Hirdetés tavi evezésre buzdított,
 De nem találtuk a bérbeadót,
 Aki bizonyára kereket oldott.

Három centis hóban kezdtük meg a túrát,
 Röviden elhagyva a tavacsját.
 És a rajtunk kívüli egyetlen turistát.
 Azután a fagyott jégen ereszkedve
 Néhányunknak a csúszkálástól elment a kedve.

Így lett újabb csapatszakadás
 Négyen tojva rá, hogy van egy túrakiírás.

A maradvány, már csak a három
 Csúszkálódott a jégpáncélon,
 Kapaszkodva gyökéren, törzsön, ágon.

Többiek a műútszélén
 Haladtak a padka mentén.
 Mátrafüreden ismét találkozás,
 Kis pihenés, a csodálkozás
 Öröme némi evés-ivás.

Előkerül Balázs bácsi különlegessége,
 A saját somogyi eper-kisüstiye.
 Gyuszi bácsi rákontrázik:
 Ágyas szilvával hozakodik.
 Ez a kis bemelegítés bizony jólesik.

Innen tovább már nincsen sem fagy, sem jég,
 Helyette sár, pancs és lotyadék.
 Következett a vulkanikus Bábakő,
 Ami semmiképpen nem elkerülendő.
 A vasorrú kergetésre emlékeztető.

A szétvágott kisvasúton áthaladva
 Érkeztünk a szőlőjelzés útra.
 Öreg zöld Csepel kerékpár
 Errejárókra mindig lapos kerékkel vár.
 Még csak bérleti díjat sem számlál.

Öreg gyerekeknek ugyan mi kell még,
 Négyen rohanták le ökelmét.
 Jó, hogy nem rogyant le alattuk
 Mint teherhordó gépállatuk.
 Fotósoknál csattogtak a vakuk.

Wegyúr próbálkozik rajtmaradni,
 A drótszamar pedig kezd vonaglani.
 Mert Őt sem kell bikának nézni.

Lovasa nagy iázás közepette
 Esett rá az első kerekére.

Onnan meg a sárba cuppan,
 Akár mint malac a dagonyában.
 Kék kabátból így lesz barna,
 Beáztatva jól agyagba.
 Háromszoros élsúlyba'.

Csoportkép a Bába-kőnél

Sártenger az utunk innen,
Várnak már a borpincében.
Dezső is már nagyon izgul,
Zsákos csapat merre lustul,
Eltévedtek csapatostul?

Mikor már csak 100 méter van hátra,
Akkor Balázs mobilon „megnyugtattja”
Hogy módosult az útitervünk,
Elég volt mára és már buszon ülünk.
A sok sártól elment kedvünk.

Regélő Borház a megmentőnk,
Oda szól a megrendelőnk.
Imre úr ott a házigazda
Késésünk okát nem firtatja.
Óriásmacsáját ránk sem uszítja.

Szomjúhozóknak kancsókat hoz,
Tizenötéves bort szervíroz.
Jókedvmérőnk mutatója
Felugrik a csúszmagasba,
Ilyen bornak van ám bukéja!

Pogácsa is van melléje,
Mindannyiunk öröme.
Farkasvér a különleges
Sötétvörös, van száraz vagy édes.
Ízlésünknek ez tökéletes.

Ilyen borral még Ernő is elégedett,
Pedig Ő a söröskorsó mellett nevelkedett.

Még haza is visz belőle,
Hogy legyen az ünnepekre,
Reggel, délben és este.

Dezső pedig úgy nekibuzdult,
Hogy a szomszéd eladó pincére mozdult.
Mert igaz ugyan, hogy sötét és romos,
De a fal mellett 200 hektó bor sorakozott.
Jövőre tartja a pincszentelést és bemutatót.

Ha az alig használt kincset érő fogait eladná,
És Jófogáson kiemelt hirdetésként árulná,
Akkor tán hihetően válhatna borosgazdává.
Szakértelmében nyilván nincs hiányosság,
Mert bármilyen témában naprakész nála a tudomány.

De a legmegdöbbentő az volt, hogy távozásunkkor
Elpakolta az asztalon lévő mintás abroszt,
Lehet, hogy a bor kifizetését úgy értelmezte,
Hogy az alátét is jár vele?
–Nem kaptunk feleletet erre.

Jókedvvel és elégedetten távoztunk,
Borral felpakolva buszra szálltunk.
A melegben kissé el is kókadunk.
Egyetlen hiányosság érlelődik bennem.
Hogy a farkasvért nem Farkas Gyurival minősíthettem.

Weszely György
alias wegyúr
Fotók: Lelkes György

A pincében jó a hangulat

Egynapos kéktúra kalandozások 2023.

2023. március 28-án Mogyorósbányától Péliföldszentkeresztig újra a Gerecse sziklái taposva folytattuk az országos kéktúra bejárását. A Gete, a Hegyes-kő és a Kő-hegy ormai után a Bajóti Öreg-kő meghódítása várt ránk. Rövid, de látványokban bővelkedő távot tettünk meg, ezért nem siettünk, és csodás tavaszban az odvas keltike által árasztott fantasztikus virágillatot hét felnőtt és három gyermek élvezte végig.

A buszról leszállva egy már bezárt vendéglőhöz indultunk a pecsétért, itt vendégmarasztaló pihenőhely, kültéri kemence és japán hidacska fogadott. A környező házaknál több műalkotást is találtunk: egy kőfaragó háza inkább hasonlított szoborparkra, mint lakóháza, vele szemben

Csapat a pecsételőkemencénél

Bányaló emlékmű

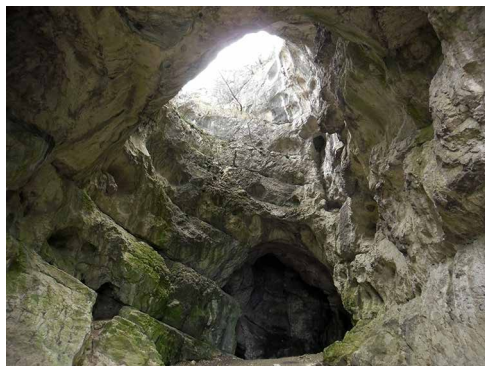

Öreg-kő pihenő

egy bányász emlékművet láttunk, a tér másik felén pedig egy vaslovacska vontatott egy kőtömböt. Csak a kék jelzést veszítettük el. Az összes innen induló utcán nekivágtunk, de csak visszafelé volt jelzés, a megkérdezett két idős ember pedig két különböző útirányt mondott, de abból egyik sem közelített a kék úthoz, a végül jó útnak bizonyuló jelzetlen utcából pedig először visszaküldtek bennünket, emiatt még tévelyegtünk egy kicsit a különböző szobrok között. Azért a falu vége előtt megleltük a jelzést. A nagy kérdezősködést a túrabotom bánta, mert amikor elővettem a térképet az idős néni által mondott út azonosításához, akkor a kerítésnek támasztottam a botot, ami ott is maradt. Köszönet Lajosnak, aki plusz másfél kilométer árán visszament érte, mert a barlangokhoz vezető meredek lépcsőkön nélkülözhetetlen volt.

Bottal kiegészülve egy rövid országúti emelkedőt, egy hosszabb egyenes földutat, végül egy meredekebb erdős hegyoldalt küzdöttünk le a Bajóti Öreg-kő sziklás ormai alatti pihenőig.

Szendvices ebéd és némi növényhatározás után nekilódultunk a meredek sziklafal meghódításának. A függőlegesnek látszó sziklakat nem különösebben nehéz megmászni, a lépcsők is segítettek, csak figyelni kell, hová lép az ember.

Jankovich-barlang

Ereszkedés egy odvas-keltikével borított völgyben

Először a Baits-barlangot, feljebb a beszakadt tetetejű Jankovich-barlangot fedeztük fel. Innen még egy sziklás út visz a hegy tetejére, de ezt veszélyessége miatt a gyermekekkel nem vállaltuk be, csak Zoltán túratársunk mászott tovább, így amíg visszaért, a pihenőhelyen megtartottuk az uzsonnaszünetünket is. A kicsit bokatoró út el- lenére a barlangok és a kilátás is kihagyhatatlan, kora tavasszal érdemes megnézni, mert később a lombok sok mindent eltakarnak.

Péliföldszentkereszt felé pedig sorban jönnek a látnivalók, az erdőből kiérve többször kitérül a táj, visszatekinthettünk az Öreg-kőre, egy nű- nűke is tiszteletét tette az utunkon, és egy rövid lejtő után már Péliföldszentkereszt határába értünk: a közeli Mária-kegyhely forrásvizével szomjunkat oltottuk, megcsodáltuk Havasi atya

kertjét virágos biciklikkel és kisvonattal. Egy tanya kerítése mögött birkák és szürkemarmhák legeltek, és egy rövid Mária-út szobrai mellett értünk a kolostorhoz és a pещéthez. A látogató- központ pedig büfével és játszótérrel fogadott, bár sok időnk nem maradt nézelődni és játszani, és a hegyre vezető Kálvária szobrainak megtekintését is kihagytuk, mert hamarosan megérkezett a buszunk.

A közösségi közlekedési lehetőségek (hiánya) miatt az innen továbbinduló kéktúra-szakaszt két naposra tervezzük, és akkor rászánjuk az időt Péliföldszentkereszt alaposabb megismerésére.

A következő kéktúra szakaszokat már évekkel ezelőtt kitérők nélkül teljesítettük, most inkább a környékbeli látnivalókat kerestük fel, ezért a túra egy részében legyalogoltunk (vagy néha letévedtünk) a kék útról.

Havasi atya kertje biciklikkel és vonattal

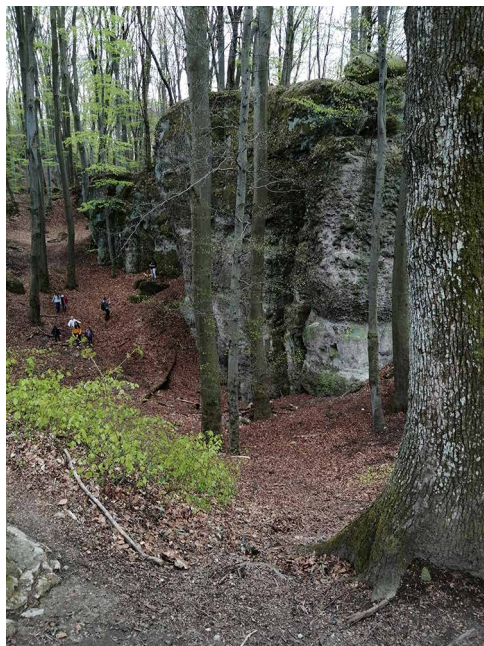

Látogatóközpont játszótere

Következő kalandozásunk egyben emléktúránk 2023. április 22-én Dobogókő és Csobánka között kissé bokatorőre sikeredett. Budapestről nézve szokatlan irányból, Esztergom felől tízen közelítettük meg Dobogókőt, de az új esztergomi vasút gyorsasága és a jó buszcsatlakozás miatt erre könnyebb a közlekedés, és elkerültük a tömeget is Pomáz felől.

Bár ezt a távot már bejártuk, idén a Magyarországi Kárpát Egyesület megalakulásának 150. évében turista elődeink előtt tisztelegtünk az egyik első megépült turistaházban és múzeumban.

Az akkor még nehezen megközelíthető Dobogókőn turistatelep létrehozását még 1889-ben a Magyarországi Kárpát-egyesület Budapesti Osztálya kezdeményezte, de a megvalósítás már

Zsivány-sziklák (Fotó: Fehér Katalin)

Régi menedékház és Turistamúzeum, előtte a csapatunk

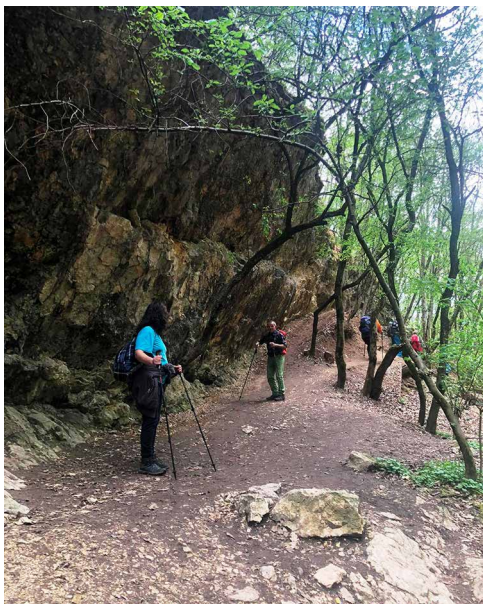
a Budapesti Osztályból 1891-ben létrejött Magyar Turista Egyesület nevéhez kötődik. Az első menedékház Pfinn József tervei szerint és vezetése alatt épült, 1898. június 5-én avatták fel. Nevét az MTE első elnökéről, báró Eötvös Lorándról kapta. A faház mellett 1906-ban felépült a nagyobb kőépület, amit többször bővíteni kellett; csúcspontján elérte a 150 főt is. A második világháború után a tulajdonos Magyar Turista Egyesületet a többi civil szervezettel együtt feloszlatták, az épületeket munkásszállóvá alakították, később kiürítették és sorsára hagyták.

A régi, fából épült turistaház teljesen megsemmisült, újjáépítésében Mészáros János túratársunk jeleskedett, jelenleg múzeumként működik, ahol megtekinthetjük elődeink turista felszereléseit és az emléküket őrző fényképeket.

A ház mögött az MKE Szitnya majd Budapesti Osztályának, később az MTE-nek egyik alapítója, Téry Ödön dr. emléksziklájánál is tiszteletünket tettük, majd megcsodáltuk a

Faóriás (Fotó: Fehér Katalin)

A Dera-szurdokban (Fotó: Pichler Klára)

Dunakanyarra néző pazar kilátást, és elkalandoztunk a Makovecz Imre által tervezett és azonos stílusban felújított Zsindelyesbe is, ami annyira elvarázsolt bennünket, hogy elfelejtettünk képet készíteni róla, viszont egy tízórait megejtettünk a falai között.

Ezután kék útra léptünk, kalandoztunk a Zsivány-sziklák között, és lejjebb egy hatalmas kidőlt fánál barlangokat és erdei rovarokat fedeztünk fel. Innentől hol sáros, hol köves, hol avarral borított lejtős, csúszós ösvény tette próbára a bokáinkat Pilisszentkeresztig, ahol pihenésképpen turistákhoz szokott cicák üdvözöltek. De megfáradt lábainkkal még hosszas aszfalt-taposás következett egy elég meredeken lejtő utcán, ahol Enci el is esett és erősen megütötte a lábát. A kéktúra-pecsétnél padok adtak menedéket a fáradt és az esés miatt megütődött lábaink, szerencsére Enci sérülése kenőcs és sebtapasz bevetésével és kimozzgatás hatására javult annyira, hogy legalább a szurdok végéig folytatni tudta az utat. Pihenés és lábápolás közben megébédeltünk.

Utunk a falu lankásabb részein át Dera-szurdokba vezetett, ahol mészégetők maradványai fogadtak, aztán többszörös patak-átkelés következett néha hidakon, néha köveken, néha többé-kevésbé reves farönkökön-ágakon, néha pedig a vízben, miközben gyönyörködtünk a szurdok sziklaformáiban vagy éppen átmásztunk rajtuk. A lábsérültek a szurdok végéhez közeli megállóban buszra szálltak, bár ehhez igen gyorsan meg kellett tenni az országúti aszfalton még egy kilométert fájós lábbal. De mi győztünk, a busz csak utánunk érkezett!

A többiek még elkalandoztak Csobánkára. Ők jártak jobban, mert mi éppen felfértünk a buszra, és néhány megállóval később még egy nagy csapat is felnyomult, pótló busznak pedig híre-hamva sem volt, úgyhogy heringes doboz stílusban érkezünk meg Pomázra. A csobánkai buszon viszont alig volt utas. Ősszel Csobánkától folytatjuk.

Kéktúra kalandozás 2023. október 20-án Csobánka – Bécsi út

Reggel induláskor még esett az eső, de aki emiatt maradt otthon, az sajnálhatja, mert a túrán hét ágra sütött a nap, bármit mondott a meteorológia. (Továbbra is keressük az időjárás-felelőst, de 30 éve nem találjuk!) Már a HÉV-en Pomáz felé utazva tisztuló felhőzetben gyönyörködtünk a Duna látványa mellett.

Csobánka még borúsán fogadott, de a falu szépsége és az ősz színei hamar elvarázsoltak bennünket. Rövid séta és néhány fotó után percek alatt az erdőben találtuk magunkat. Kitérővel kezdtük és kicsit cammogva felkapaszkodtunk a Mackó-barlanghoz, ahol egy ősember-szállás fogadott bennünket. A tájékoztató tábláról megtudtuk, hogy különböző időszakokban három kultúra is lakóhelyként használta a barlangot, és pattintott kövek garmadája mellett rengeteg állatcsontot- és fogat is találtak a feltárás során. Mi is bemásztunk amíg biztonságos volt, majd a barlang előtti padokon tízórai-szünetet tartottunk.

A sárga jelzésen indultunk volna tovább, hogy az országos kékbe csatlakozva folytassuk, de mindjárt az első kanyarban rátévelyedtünk egy meredeken emelkedő sziklás ösvényre. Mire észleltük a tévedést, már nem volt kedvünk visszamászni, cserébe gyönyörű kilátás fogadott a hegyoldalban egy tisztáson. Innen még egy adag sziklaösvényes mászás várt ránk, de segítettek a kövek és a fagyökerek. Még első túrázónk, Laci is remekül leküzdötte a terep nehézségeit, aki nem csak ilyen sziklás meredek úton nem járt még, hanem túrázni sem járt korábban. Mi sem számítottunk ilyen nehéz terepre, de megérte leküzdeni, mert végül kibukkantunk a Kis-Kevély csúcsánál, ahol panorámás kilátás fogadott a hegyekre, visszatekinthettünk Csobánkára, és még a nap is kisütött ránk! Tájcsodálással egybekötött napfürdőzés után a kék háromszög jelzés vezetett bennünket a Kevély-nyereghez, ahol a volt turistaház emlékművénél lakmározással egybekötött bokapihentetés következett. Bár túrafüzete senkinek nem volt, néhány kéktúra

Mackó-barlang lakók (Fotó: Pichler Klára)

Csapat a Kis-Kevélyen (Fotó: Pichler Klára)

Csobánkai csoportkép

pecsétet azért begyűjtöttünk térképre, papírlapra, aztán egy Nagy-Kevély felől hallatszó sikoly kíséretében indultunk a filmes Egri vár felé. Szerencsére mentésre utaló jeleket nem észleltünk, reméljük, hogy a sikoly tulajdonosa csak megijedt valamitől és nem baleset érte.

A terep a Gyopáros-barlang környékéig még sziklás volt, de legalább már lejtett. A barlang közelében látványos sziklaformációk fogadtak, de oda már nem másztunk fel, csak megcsodáltuk őket az útról. Innen már csak a Magas-erdő meredek lejtőjén kellett leérkeznünk, és egy kis bozótcsata után meg is érkeztünk az Egri várhoz, illetve ami a törökdúlás után megmaradt belőle. Sajnos jelenleg a bozót ostromolja a megmaradt falak egy részét, pedig jó lenne, ha az eredeti falmaradványok alapjai körben láthatóak maradnának. Több túracsapattal sokszor jártunk itt, és régebben az alsó kaputól Pilisborosjenő felé eső oldalon a ledült korbástya alapjainál még fel lehetett fedezni a filmes falakat tartó gerendák egy részét, de ezek mára elvesztek a bozótban.

A falak felfedezése és egy hosszabb uzsonnaszünet után a Teve-sziklához indultunk, ahol némi sziklamászással tiszteltük meg a helyet, és természetesen felfedeztük a régi kőporbánya összes barlangszerű vajatát. A bányaudvar pazar látványát itt is sokban korlátozza, de sejtelmesebbé is teszi az egyre inkább felnövő bozót és fák.

Néhány lépéssel odább az út másik oldalán egy újabb barlanghoz másztunk le, amelynek környezete igazi őskori hangulatot áraszt. A barlang előtti sziklával keretezett, tűzrakó helytel ellátott „udvarból” csak egy tűz körül lakmározó ősember-horda hiányzik, bár maga a barlang csak a kőporbányászat eredménye, nem természetes képződmény és sosem laktak benne ősemberek.

Innen egy vadászles-kitérő után már csak hosszas kacskaringózás következett Pilisborosjenő szülő utcáin, majd a Köves-bércen keresztül, ami nem hazudtolta meg a nevét, de meg sem közelítette a Kis-kevény oldalát, így egy röpké óra alatt meg is érkezünk a Bécsi úti buszmegállóhoz. (Mivel a kék túrázók már teljesítették ezt a szakaszt, ezért nem mentünk be a téglagyárhoz pecsétért).

Majer Zsuzsanna

Vadlesen (Fotó: Pichler Klára)

Bükki szálláshelyeink

Köves Gyula a Kárpát Egyesület Eger alapítója, elnöke 2001-től munkálkodik azon, hogy az egyesület a kárpátos gondolat továbbvivője legyen. Mi is ez? *„Kapcsolatépítés-tartás a Kárpát-medencében élő magyar honfitársainkkal. Hiszen összeköt bennünket az azonos nyelv, kultúra, költészet, a történelem, a közös sors. Természetesen időnk nagy részét szűkebb otthonunkban, a Bükkben töltjük. Nemcsak egyszerű »erdőjáróként«, hanem a természetben, a természetért tevő csapatként. Hitvallásunk: »Az ember nem azért turista, mert az erdőt járja, hiszen a vaddisznó is járja – mégsem turista, hanem azért, hogy maradandó, a közt szolgáló turistalétesítményeket hozzon létre.« (Dr. Téry Ödön). Téry Ödön szavait mi komolyan vettük. Nemcsak járjuk az erdőt, hanem »a közt szolgáló turistalétesítményeket« is létrehozunk, felújítottunk és folyamatosan karban tartjuk ezeket.”*

Amiért e fenti hitvallást itt és most idéztem, annak az az egyszerű oka, hogy a Les-ház, Örkö-ház, Tamás-kútja turistaház, Peskő-ház, Guba-ház, Samassa-ház, Stimecz-ház után bemutatam a legújabb kulcsos házunkat, amely a:

Peresznyei-ház

A kis házunk négy fő részére nyújt szállás lehetőséget, amely a belátpátfalvi Gyári-tótól alig 750 méterre, az Országos Kéktúra mentén található. A kényelemről két heverő, és egy emeletes ágy gondoskodik. Téli időszakban egy kályha adja a meleget. A háztól 120 méterre van a Lóczy-forrás, 350 méterre egy ivó kút található, ahol friss víz csobog. Nyársalni a Lóczy forrás melletti kiépített tűzrakónál van lehetőség. A ház gépkocsival nem közelíthető meg, Parkoló az említett ivó-kút közelében található.

A korábban Szalamandra-ház néven ismert házacska a tulajdonos erdészet által felújításra került, azonban már hosszabb ideje kihasználatlan volt. Egyesületünk részéről Tietze Nándor vállalta, irányította e ház rendbe tételét. Ehhez az egye-

sületi tagokból 2024. március 15-én kis csapat szerveződött. Volt belső takarítás, festés, a nyílászárók tisztítása-javítása, a korábban odaszállított bútorok elrendezése. A külső területen pedig az elburjánzott növényzet levadgosása, kitépkedése.

A házzal kapcsolatos gondnoki teendőket Herperger Anita vállalta magára. Amennyiben valakinek a tervezett túrája során „útba esik” e házacska és kedvet kap hozzá, igénybe vétel esetén keresse Anitát az alábbi elérhetőségek valamelyikén: telefonon +36203441144, vagy herperger.anita@gmail.com levél címen. A Peresznyei-ház GPS koordinátái: N 48°3'39.84"; E 20°22'39.14"

A Peresznyei-házról bővebb információk, foglalási naptár a Kárpát Egyesület Eger weboldalán található (<http://karpategyesuleteger.hu/page.php?82>).

Nagy Péter

Peresznyei-ház kipakolva a rendbetétel napján

Ablakpucolók: Háttal Feledy Ilona, Tikovics Ernő. Akinek csak a keze látszik Tietze Nándor

Az elhullott katica bogarak nyomát az alapos takarítás és festés tudta eltüntetni. Tietze Nándor nem szégyellte a felmosást

Pihenőidőben Szajlai Tamás gondoskodott a megéhezett csapatról

Barátságos kialakítású szobabelső (Fotók: Herperger Anita)

Csoportkép a Látogatóközpont udvarán (Fotó: Csajági Csilla)

Pestkőrnyéki Kárpát Egyesület túrázói Egerben

A szépkorúak csapata 2024. február 6-án kedden ismét Egerbe látogatott. Az Agria interregiói vonattal érkezőkkel a vasútállomáson találkoztam. Az érsekkerten keresztül – kis városnézést tartva – begyalogoltunk a belvárosba. Ahol a PKE csapatához néhány egri fotós-turista barátunk is csatlakozott.

Dél körül kezdődött az előre megtervezett program, melynek első részében az *Egri Érseki Palota Turisztikai és Látogatóközpontban „pincétől a padlásig”* végigjárása volt. Ezt a programot az intézmény igazgatója, *Hernádfői Csaba* számunkra kedvezményes áron biztosította, melyet ez úton is megköszönünk. Szakszerű tárlatvezetéssel először a hatalmas pincerendszer egy szakaszát jártuk körbe, miközben volt szerencsénk megkóstolni a 2023-as „Egri Érsek Bora” címet elnyert kiváló nedűt. Ezután következett az emeleti kiállítóterem bejárása. A csodálatos állandó kiállítások mellett nézhetük *Szakács Imre László* időszakos tárlatát is, amely sajtóságos ábrázolásmódjával, színvilágával, gondolatébresztő módon hatott ránk.

A túranap további részében – a gasztronómiai élmény érdekében – elsétáltunk a híres

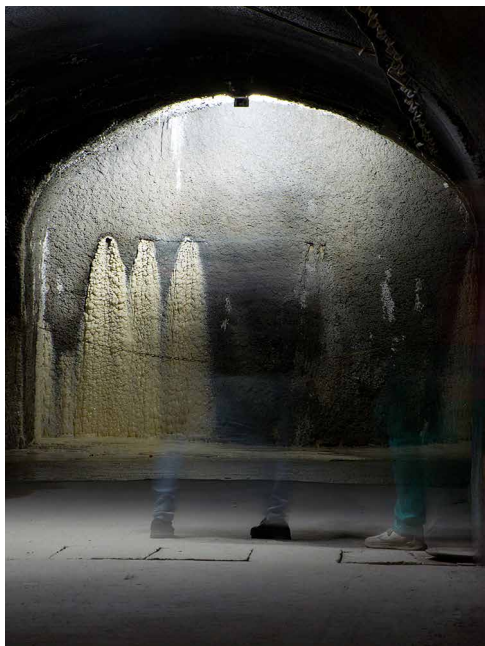
Szépasszonyvölgy egyik pinceborozójába. A pincepörköltöz az étvágycsináló többféle fehér- és vörösbor volt, amelyeket szakszerű bemutatás után fogyasztottunk.

A jó hangulatú együttlét után, kényelmes tempóban mentünk a vasútállomásra. Rövid búcsúzást követően a csapat vonaton utazott vissza Budapestre. Nagyon remélem, mindenki jól érezte magát és lesz az egriekkel további kirándulás!

Nagy Péter

A pincerendszer bemutatása

A pincerendszer és az „Egri Érsek Bora” 2023. címet elnyert bor kóstolása (Fotók: Nagy Péter)

A Látogatóközpont emeletén az állandó kiállítások termeiben rejli érdekességeket csodáltuk meg (Fotók: Tuzáné Csőke Margit)

Szakács Imre László festőművész, „Jöjjön el a Te országod” című időszakos kiállítása volt látható a Látogatóközpont emeletén. E kép címe: Összekötő szálak, Madarak éneke (Fotó: Nagy Péter)

A szépasszonyvölgyi Hagymási pincében ebédeltünk
(Fotók: Csajági Csilla)

Gyalogtúráink

A Kárpát Egyesület Eger idei, 2024-es – az egyesület honlapján bemutatott – éves tervezett programja az újabb túravezetést vállaló társainknak köszönhetően sokkal színesebbnek, élménydúsabbnak ígérkezik. Kik ők? Csak a nevüket említem: *Kriston Zoltán, Paulovics Zsolt, Cseh Zita*. A kirándulást kedvelőknek javaslom, hogy az „unalomig megszokott” túravezetőink mellett az említett társainkkal bátran vegyék fel a kapcsolatot. A következő oldalakon e lap kiadásáig megtegyt túrák fotóiból válogatva készült összeállítás látható. (*Nagy Péter*)

Az idei első túrán pihenő a Kövesdi-kilátónál

Oltárkövön a Megalitikus emlék előtt

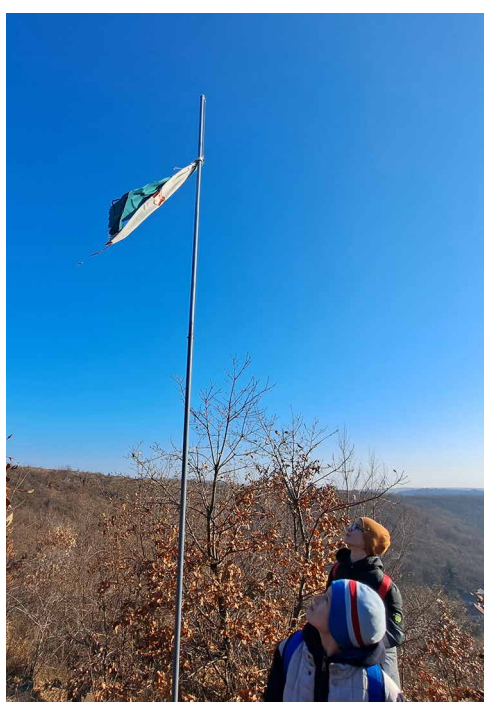
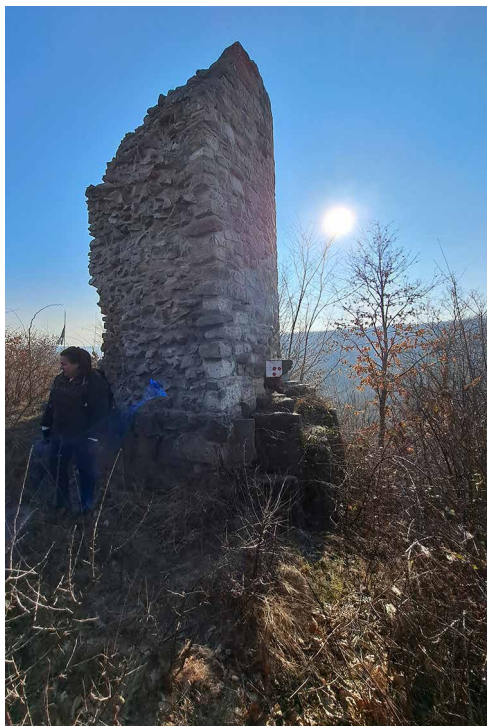
Bükkü szálláshelyeink túrán a Peskő-háznál

Hegyes-tetőn a Mátrában

Történelmi barangolások Novák Csabával

A Kárpát Egyesület, Eger 2024-es esztendő új programja: „Várak a Bükkben” jelvénytserző túramozgalom.

Benkó Zsolt és Tietze Nándor szervezett hétvégi túraprogramként vállalta a megmaradt várromok, halmok felkeresését

(Fotók: Tietze Nándor)